

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**HISTÒRIA DE LES TÈCNiques
ARTÍSTIQUES I DE LA
CONSTRUCCIÓ**

Coordinació: BARBERA GINE, ALEIX

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	HISTÒRIA DE LES TÈCNIQUES ARTÍSTIQUES I DE LA CONSTRUCCIÓ			
Codi	100137			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Història de l'Art i Gestió del Patrimoni Artístic	1	TRONCAL/BÀSICA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	2		4
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	BARBERA GINE, ALEIX			
Departament/s	HISTÒRIA DE L'ART I HISTÒRIA SOCIAL			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	60 hores de classes presencials (en funció de la regulació sanitària vigent) 90 hores de treball autònom			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català Recursos obligatoris també en castellà, anglès i italià.			
Distribució de crèdits	1 crèdit equival a 25 hores de treball de l'estudiant. Total: 150 hores (6 crèdits)			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BARBERA GINE, ALEIX	aleix.barbera@udl.cat	6	Concertar tutoria a aleix.barbera@udl.cat

Informació complementària de l'assignatura

L'assignatura "Història de les tècniques artístiques i de la construcció" vol aportar els coneixements teòrics mínims per a la comprensió de les tècniques artístiques i constructives més habituals en el patrimoni europeu occidental. Es farà un repàs de les principals tècniques pictòriques, escultòriques i constructives i es fomentarà l'activitat personal de les alumnes perquè complementin els continguts de manera autònoma, amb l'execució de treballs i exercicis d'aprofundiment.

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer els diferents llenguatges i tècniques artístiques utilitzades per la humanitat al llarg de la història.
- Adquirir d'un coneixement ampli i transversal de les diferents tècniques artístiques i constructives.
- Conèixer els diferents materials i eines que intervenen en la creació artística i entendre els procediments tècnics que hi intervenen.
- Valorar les limitacions tècniques que caracteritzen cada tipologia artística i material de manera crítica en l'evolució de la història de l'art.
- Desenvolupar un bon nivell de comprensió i expressió del vocabulari artístic i de les tècniques artístiques i constructives.
- Capacitar l'alumnat per introduir-lo en l'anàlisi qualitativa i crítica dels béns culturals.
- Desenvolupar habilitats per a la lectura comprensiva de textos i fonts documentals i bibliogràfiques sobre art.

Competències

CB3 Capacitat per reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

CG1 Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar la informació.

CG2 Desenvolupar un raonament crític.

CG3 Cercar, trobar i gestionar correctament la informació.

CG4 Reconèixer de forma crítica les coordenades espaciotemporals (diacronia i sincronia) i dels límits i interrelacions geogràfiques i culturals de la història de l'art.

CE6 Adquirir un coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges, procediments i tècniques de la producció artística al llarg de la història, així com la teoria i pensament estètic.

CE7 Identificar, distingir i avaluar o valorar les principals fonts literàries i documentals de la Història de l'Art.

CE8 Desenvolupar i emprar conceptes bàsics sobre iconografia, en tant que claus per a la interpretació de les imatges.

CE12 Desenvolupar i gestionar conceptes bàsics sobre documentació, composició de materials i tècniques dels béns artístics mobles i immobles.

CT5 Adquirir nocions essencials del pensament científic.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Fonts, tractats i bibliografia

2. Introducció a l'estudi de les tècniques artístiques

3. El dibuix i les tècniques seques:

- Eines i materials pel dibuix
- Tècniques de dibuix: directe, quadrícula, estergit, compàs, càmera fosca, etc.
- El treball preparatori

4. Tècniques pictòriques

4.1. Els suports i la seva preparació:

- Tela
- Fusta
- Paper i cartró
- Altres: pergamí, coure

4.2. Policromia:

- Els components de la pintura: aglutinants i pigments.
- Eines per a la pintura
- Pigments i càrregues
- Aglutinants aquosos (trep de ou, tremp de cola, tremp de caseïna, gomes -aquarel·la i gouache-, pastel i resines sintètiques contemporànies).
- Aglutinants grassos (oli, encàustica, resines naturals i resines sintètiques).

4.3 Pintura mural

- Eines per a la pintura mural
- Morters
- Pintura al fresc / esgrafiàt

4.4. Daurat

- Eines per al daurat
- Daurat a l'aigua
- Daurat al mixtió
- Platejat i colradura
- Estofat

4.5. Envernissat

5. Tècniques escultòriques

5.1. Tipologies escultòriques

5.2. Materials i eines per a l'escultura:

- Eines
- Materials: argila i terracota, guix, fusta, pedra, vori, metall i altres
- Procediments escultòrics: modelat, tornejat, talla, trepanat, buidat, emmotllat i altres
- Treballs del ferro: forja, fosa, damasquinat, repussat, cisellat, granejat i altres.
- Treballs del vidre: vidre bufat, vidre contra motlle, de nucli de sorra, vitralls i altres.

5.3. Motlles

6. Tècniques constructives

- Definició i tipologies arquitectòniques. Trinomi clàssic de la teoria de l'arquitectura firmitas, utilitas, venustas. Sistemes constructius.

- Elements arquitectònics i el seu lèxic
- Construcció amb terra i elements vegetals
- Construcció amb fusta
- Construcció amb pedra
- Construcció amb maó
- Construcció amb ferro, vidre, formigó i materials contemporanis

Eixos metodològics de l'assignatura

- **Classes teòriques** (en aula física o virtual segons la normativa vigent) amb explicacions acompanyades de presentacions amb la síntesi dels continguts i destreses a assolir. Presentació dels materials amb el suport de recursos diversos (material real -eines, materials, provetes-, fotografies, vídeos, reportatges, recursos on-line, etc.). Interès perquè es visualitzin casos reals per facilitar la comprensió dels continguts i en diferents tipologies i formats d'obres (des de la prehistòria fins a l'art contemporani).

- **Exercici de pigments** per a la recerca d'informació sobre pigments i colorants artístics històrics que consistirà en la recerca de fonts documentals i la síntesi de continguts en una fitxa. Es donaran els detalls d'aquesta activitat el primer dia de classe i a través del campus virtual.
- **Exercici pràctic** sobre l'aplicació de les tècniques artístiques durant les sessions presencials en les que l'alumna haurà de crear una obra seguint la metodologia tradicional. De manera complementària l'alumna haurà de redactar un informe amb l'explicació dels processos, incloent imatges i cites de tractats tradicionals. Es donaran els detalls d'aquesta activitat el primer dia de classe.
- **Lectures obligatòries** de fonts i tractats artístics. Serà obligatòria per al seguiment de l'assignatura la lectura de "Il libro dell'arte" de Cennino Cennini i "De architectura" de Vitruvi. Hi haurà una prova de lectura per valorar l'adquisició i aprenentatge dels conceptes.
- **Tutories i atenció personalitzada:** sessions destinades a la formació complementària de l'alumnat especialment enfocades al treball d'aprofundiment o la resolució de dubtes. Les tutories es concertaran prèviament per correu electrònic al professor (aleix.barbera@udl.cat).
- Desenvolupament de dues **proves escrites** per al seguiment de l'aprenentatge i l'avaluació dels continguts assolits.

Les diverses activitats previstes durant el transcurs de l'assignatura tenen la següent previsió de dedicació de treball per part de l'alumnat en hores de treball (presencials i no presencials):

Activitat	HP*	HNP**
Classes presencials	48	45
Exercici de pigments	2	15
Exercici pràctic	8	15
Lectures obligatòries	1	15
Tutories	voluntari	
Proves escrites	1	
TOTAL HORES	60	90

* Hores presencials

** Hores no presencials

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Classes presencials: dilluns i dimarts d'11h a 13h a l'aula 3.20 de l'edifici de rectorat.

Exercici pràctic: es concretaran els detalls sobre la seva temàtica, format i entrega durant el curs.

Exercici de pigments: es concretaran els detalls sobre la seva temàtica, format i entrega durant el curs. Al campus virtual hi haurà disponible el document explicatiu i descripció de l'exercici el primer dia de curs.

Sistema d'avaluació

Com a norma general i d'acord amb la Normativa d'avaluació de la UdL l'avaluació és contínua (AC), es fonamenta en el treball personal de l'estudiant i l'assistència a les sessions presencials i respon als següents criteris i

instruments d'avaluació.

SISTEMA D'AVAUACIÓ	DESCRIPCIÓ	% NOTA FINAL
Examen 1	Prova escrita sobre els continguts assolits durant les primeres unitats didàctiques.	25%
Examen 2	Prova escrita sobre els continguts assolits durant les últimes unitats didàctiques.	25%
Exercicis de pigments	Síntesis documental en una fitxa resum sobre les dades més rellevants de dos pigments o colorants.	10%
Exercici pràctic	Participació i execució d'un exercici pràctic (10%) i entrega d'un informe final (15%)	25%
Control de lectura	Test per valorar l'assoliment dels continguts durant la lectura dels llibres obligatoris de l'assignatura.	10%
Assistència	Valoració de l'assistència i participació activa a les sessions teòriques, pràctiques i visites.	5%

- Cada exercici, treball o examen es valorarà de 0 a 10 punts. Per poder fer mitjana amb la resta d'activitats haurà d'haver-se assolit almenys una puntuació de 3,5.
- La no entrega dels exercicis o treballs en els terminis acordats comportarà també la pèrdua de punts en aquest apartat.
- En aplicació de la normativa d'avaluació de la UdL atès que els exàmens tenen un valor inferior al 30 % no hi ha recuperació.

IMPORTANT: Si el professor detecta plagi o còpia en alguna de les diferents parts a avaluar, d'acord a la normativa d'avaluació de la UdL, aquella part es puntuarà amb un 0.

Els estudiants que combinin els seus estudis amb una feina a temps parcial o complet tenen dret a demanar avaluació alternativa en un termini de 5 dies des del començament del semestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a academic@lletres.udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria de la Facultat de Lletres.

Bibliografia i recursos d'informació

CENNINI, Cennino. El libro del arte. Ediciones AKAL, 1988

Alegre Carvajal, E., Tusell García, G., López Díaz, J., Técnicas y Medios Artísticos. Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces, 2011.

Angoso, D., Bernárdez, C., Fernández, B., y Llorente, A., Las técnicas artísticas (4 vols.). Madrid, Akal, 2005.

Bruquetas Galán, Rocío. Técnicas y materiales de la pintura española en los siglos de oro. Madrid, Fundación de Apoyo a la Historia del arte Hispánico, 2002.

Hayes, C., Guía completa de Pintura y Dibujo. Técnicas y materiales. Madrid, Hermann Blume, 1992.

Maltese, C., Las técnicas artísticas, Madrid, Cátedra, 2009.

Mayer, R., Materiales y técnicas del arte, Madrid, Hermann Blume, 1985.

Pedrola Font, Antoni. Materials procediments i tècniques pictòriques. Barcelona, Barcanova, 1990.

Plowman, J., Enciclopedia de técnicas escultóricas, Barcelona, Acanto, 2002.

VV. AA., Arte y Nuevas tecnologías, Colonia. Madrid, Taschen, 2006.

VV. AA., Técnicas de los artistas modernos. Madrid, Hermann Blume, 1984.

WITTKOWER, Rudolf. La escultura: procesos y principios. Alianza Editorial, 1980.